

Lan mooy Dëgg? — Bii Jëkk

Taxawaayu Dëgg gi: Peeñu, Mëngale yu Yonent, ak Alfa ak Omega

Jeff Pippenger

2023-08-05

Bala nu nu jëm ci mbirum li di dëgg, nangu nañu xam ne tàmbali nañu jàngat bii ak ñetti aaya yu njëkk yi nekk ci Peeñug Yeesu Kirist saar bi njëkk, te gannaaw loolu nu yokk benn waxtaan ci Iliyaas. Yenn ci njariñi jàngat yii mooy faramfàcce wàll wi États-Unis yi am ci waxi yonent, ubbi ndawsi xebaraar Peeñug Yeesu Kirist, xam wàllu yonent yi ni ñuy misaal askanu Yàlla, te seet xew-xew yi aju ci li mu tekki ne Yeesu mooy Alfa bi. Nu won ne ñetti aaya yu njëkk yi ci Peeñug Yeesu dañuy déggoo te méngoo ak aaya yu mujj yi ci Peeñug Yeesu, te ci ñaar ñi, ci tàmbali ak ci mujj, Yeesu moom ci boppam mooy wax ne mooy Alfa ak Omega, tàmbali ak mujj, ki njëkk ak ki mujj.

Nu jëfandikoo ab waxtaan bu gàtt ci mbirum Eliya ci ñaareelu njàng mi ngir won ne ay aaya yu ubbi ci Biir bu Sell bi dajaloo ak ay aaya yu mujje ci Kóllère Gu Yàgg ak ci Kóllère Gu Bees, te itam ne ay aaya yu ubbi ci Kóllère Gu Bees dajaloo nañu it ak tàmbali walla mujjug, ci ni ngeen bëggée seet Biir bu Sell bi, muy benn wér-gu-yàgg wépp mbaa ñaari Kóllère.

Benn bopp mooy nu di wut a yokk mooy xam-xam ne Yàlla gi ci bàyyikoo yi dafa liggéeyoon ngir feeñal ndànk-ndànk Yàllaay bi ci biir nettali jamono. Loolu moo tax nu wax ne, bu waxtu di dox ci téeméeri Mbind mi ci nettali jaar-jaaru kóllère, Yàlla dafa feeñale woon, jéego-jéego, lu gën a bare ci jikkoom jaarale ko ci misaal yi nekk ci turam yu wuute yi. Yàlla Boroom Kàttan gi waxoon na ak Ibraayma, te benn Yàlla boobu la waxoon ak Muusaa, waaye Muusaa la xamal ne dale ko foofa, turam dinañu ko xam ni Yehowa. Gannaaw bi Almasi bi ñëwee nag, moom dafa feeñal boppam ak tur wu xamuñu woon ci Kóllère Gu Yàgg ga, guddi sax dul ñaari waxi tur woowa yi nit ku Babilon waxoon ci saar bi ñetteel bu Danyeel. Du rekk ne Yeesu won na ne mooy Doom ji kenn mënu ko bokk ak Baay bi, waaye itam ci jaar-jaaru kóllère googu, moom dafa tuddu boppam Doomu Nit ki. Yàlla itam jox na Adventisme Millerite tur ba mu dugg ci kóllère ak njàlbéenu Adventisme.

“Ci jamono jii, bi nu jege na loolu mujj gi, ndax danuy mel ni àddina ci sunu jëf ba nit ñi xool rekk te duñu gis Yàlla ay nitam yuñu tudd? Ndax kenn nit dina jaay sunuy melokaani wu bees, ni nuy nit ñi Yàlla tànn, ngir benn njariñ wu àddina man a jox? Ndax nanu war a jàpp ne ngërëmug ñi tooñ yoonu Yàlla am na solo bu réy? Ndax ñi Boroom bi wooye ne ay nitam dinañu defe ne am na benn kàttan gu gën a kawé “Maa ngi Maa ngi”-ma? Ndax danuy góor-góorlu ngir far ay bérab yu feeñal sunu ngëm yi tax nu doon Adventiste yu bésub juróom-ñaareel bi?” Evangelism, 121.

Tur wiññee ci Adventiste yu bésu juróom-ñaareel bi, Boroom bi moo ko leen jox, te Yaa White di faral di tudde Adventiste yi ne ñoom mooy nit ñi Yàlla tudde. “Tudde” mooy am tur. Ñaari mbooloo yi rekk la Yaa White jàpp ne ñoom mooy nit ñi Yàlla tudde: Israayil bu yàgg ba, ak Israayil bu jamono jii.

Moo tax, bi nu dëpp ci sunu jàngum téereb Révélation, maa ngi xalaat ne “tur wu bees” wi ñu xamal waa Filadelfi, ñoom itam teewlu nañu leen ni ñaar-fukk ak ñeent junni, moo bokk ci ndombo yu bare ci kumpag waxi yonent yi ñu ubbi lu jiitu tuuti jeexitalu waxtu naxari.

Ki am ci ndam, dinaa ko def buntu kër yu sell yi sama Yàlla, te du génmati fa ba fàww; te dinaa bind ci moom turu sama Yàlla, ak turu dëkku sama Yàlla, mooy Yerusalem bu bees bi, buy waccé asamaan, jóge ca sama Yàlla; te dinaa bind ci moom sama turu bu bees bi. Ku am nopp, na dëgg li Xel mi wax jàngale yi. Peeñu 3:12, 13.

Bataaxal bu mujj bi ngir waare mooy bataaxalug Peeñug Yeesu Kirist te mooy peeñu ci jikkoom.

«Ñi nga xaar ñëwug Boroom jëkkër bi, war nañu wax nit ñi ne: “Xool-leen seen Yàlla.” Leer gu mujj gi yërmande, bataaxal bu mujj bu yërmande bi ñuy jox àddina, mooy xamle jikkoom bu mbëggeel. Doom Yàlla yi war nañu wone ndamam. Ci seen bopp dund ak ci seen jikko, war nañu feeñal li yiwug Yàlla defal leen.» Christ’s Object Lessons, 415, 416.

Am nañoo am lu gën a bare lu nuy bind ci mbind mi lu jëm ci Yeesu ni Muy Kàddu, waaye léegi dinañu jàpp ci baat bi “dëgg.” Xam-xamu “dëgg” bi, ak itam baat bi “dëgg,” ak itam araf yi ñuy jëfandikoo ngir sos “kàddug dëgg,” mooy xam-xam bu jëm ci xarakteru Kirist.

Kon Piilat ne ko wax ko: «Ndax yaay buur nag?» Yeesu tontu ne: «Yaa wax ne man buur laa. Loolu moo tax ñu ma juddoo, te loolu moo tax it ma ñëw ci àddina, ngir seedel dëgg gi. Képp ku bokk ci dëgg, di dëgg sama baat.» Piilat ne ko: «Lan mooy dëgg?» Bi mu waxee loolu, mu génmati dem ca Yawut ya, ne leen: «Gisuma benn tooñ ci moom.» Yowaana 18:37, 38.

Kàddu gereg giñ tekki ne “dëgg” ci kàddu ba, jëlees na ko ci ab baatub Ebre, buy itam doon ab araf te sax ab lim. Araf bu jëkk ci abecedairu Ebre mooy “aleph.” Ci dëgg-dëgg, ñaari araf yu jëkk ci abecedairu Ebre mooy “aleph” ak “beth,” te ñoo mel lool ak ñaari araf yu jëkk ci Gereg, di “alpha” ak “beta.” Bu ñu boolee, ñoo di sampu rap wi ci baat bi ñuy wax “alphabet.” Kon nag baat bi “alpha” (ju jóge ci arafu Ebre bi di aleph) ñuy jëfandikoo ko muy araf, baat, lim, te itam muy kenn ci tur yu bare yi ñuy tudde Yeesu.

Ba Parlet laajee laaj bi, “Lan mooy dëgg?” Yeesu waxoon na ko ba noppi ne li tax Mu “ñëw ci àddina bi,” te itam li tax Mu “juddu” mooy ngir seedeel “dëgg bi.” Mu dolli ne “képp ku bokk ci dëgg bi dafa dëgg” baatam.

Yërëm na ki bind ci liy jàng, ak ñi dëgg waxi yonent bii te di sàmm li ci ñu bind: ndaxte waxtu wi jege na. Révélation 1:3.

DĚGG: G225—Jóge ci G227; dëgg: – dëgg, X ci dëgg-dëgg, dëgg, dëgg dëgg. G227—Jóge ci G1 (ni partikül buy wone negaasiyon) ak G2990; dëgg (ni lu dul nëbb): – dëgg, ci dëgg-dëgg, dëgg. G1; A. Cosaanam ci Ebrë; araf bu jëkk ci alfabe bi: ci wàllu misaal rekk (ndax jëfandikoom ni limukaay) mooy bu jëkk. Alfa.

Yeesu ne ko ko: Man maa di yoon wi, dëgg gi, ak dund gi; kenn du ñëw ca Baay bi, su dul jaarale ma. John 14:6.

Bi Yeesu waxee ne: «Man maa ngi... dëgg.» Moo doon wax ne moom mooy ab araf, ab lim ak baat bi ñuy wax ci araf alfa; te baat bi alfa ak lim bi alfa ñépp ay «dëgg» lañu. Ci téereb Daniyel, Kirist feeñal na boppam ni jàngalekat bu yéeme bi, te loolu mooy tekki baat bu Ebere «Palmoni», bi ñu tekki ne «sañ-sañ bu wóor bi wax», ci Daniyel juróom-ñetti ak ñaar.

Noonu ma dëgg benn aji-sell buy wax, te beneen aji-sell ne aji-sell boobu waxoon: “Ba kàddu fan la peeñ mi di dox ci mbirum sarax su bes bu nekk, ak moytu gu yóbbu tasare gi, ba jox kër Yàlla ga ak mbooloo mi ñu tacc ci suuf?” Noonu mu ne ma: “Ba ci ñaari junni ak ñetti téeméeri fan; gannaaw loolu dees na setal kër Yàlla ga.” Daniel 8:13, 14.

Kookaayu “saint” bi ci sarax fukki ak ñatt, mooy “Palmoni” — ki mana yégle lim bu yéeme, walla kiy lim kumpa yi. Ñaari sarax yii lañu tēnk biir waxu yonent gi ci 2300 at ak ñaari waxi yonent yu 2520 at. 2300 at yi dañuy jēm ci “santuwéer bi,” te ñaari waxi yonent yu 2520 at yi dañuy jēm ci “mbooloom bi,” ndax santuwéer bi ak mbooloom bi ñoom ñaar dañu leen Rome di tàbbal ci suufu tànk. Waxu yonent bu 2520 at bi dafa tegu ci tàbbali Santuwéeru Yàlla ak ay nitam ci suufu tànk. Ñetti waxi yonent yu xóot, yu jàppante, yu sukkandiku ci waxtu, ci bérab boobu ci Biibēl bi fa Yesu feeñale Boppam ni Ki Yéeme, miy lim kumpa yi. Du rekk ne moom dafa tànn ñaari sarax yii ngir feeñal Boppam ni Boroom waxtu bi, waaye ñaari sarax yi fa mu feeñale Boppam dañuy won itam waxtu wa mu dugg ci kóllère ak Israayil bu xel mu bees bi, te ñaari sarax yooyu itam ñooy cosaan ak jéggi biir te doole gu mag gu Adavantis.

«Mbind mi ci mboolem Yàlla yi gën a nekk woon benn cosaan ak doŋŋu dëppoo gu digg ba ci ngēmug Advent mooy wax ji ne: “Ba ci ñaari junni ak ñetti téeméer fan; noonu lañuy setal kër Yàlla gi.” [Daniel 8:14.]» The Great Controversy, 409.

Ci jamono mujj ga ci 1798, téereb Daniyeel ubbeek na, te yégleb malaaka bu jëkk bi agsi na ci taarix, di màndargaal yokkuteg xam-xamu waxi Yàlla bi xewoon ci jamonoy yēngu-yēngu Millerite, mi doon njēlbéenu Adventisme bu juróom-ñetti fan yi. Bi téereb Daniyeel ubbeekuwoon ci Millerites yi, benn yégle gu joge ci Palmoni—yégleb waxtu—xamoon nañu ko. Kàddug Yàlla du mos a lajj, te muy raññee taxawaayu mujje ak tàmbali gi. Kon nag, ci mujju Adventisme, fésalug jikkoom dina am ci lu wóor, ni ko deme woon ci taarixu Millerite bi. Dëgg gi dëkk ci tàmbali ak mujju Adventisme, waaye itam tēnk na ci jokkoo bi ñu wax ci diggante téereb Daniyeel ak téereb Peeñu ma. Daniyeel ak Peeñu ma dañuy teewal benn téere, te ci teewal boobu dañuy ñaari seede, ki jëkk di Daniyeel, te ki mujj di Peeñu ma.

“Teer yi ñu bind ci Daniel ak ci Apokalips benn lañu. Benn bi yeneen la, beneen bi mooy xamle; benn bi téere buñ tēj la, beneen bi mooy téere buñ ubbi.” Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 972.

Danyeel ak Ndimbal mi ñaari téere lañu, waaye benn téere lañu, ni Biibēl bi di benn téere bu ñu séddale ci Kóllère gu Yàgg ak Kóllère gu Bees, walla ca njālbéen ba ak mujj. Ci Ndimbal saar fukki benn, ñaari seede yi ñu wone ni Musaa ak Eliya, mooy Kóllère gu Yàgg ak Kóllère gu Bees.

“Ci mbir ñaari seede yi, yonent bi wax na itam ne: ‘Ñoomooy ñaari garabu oliif yi ak ñaari kandale yi yu taxaw ci kanam Yàlla miy Boroom suuf si.’ ‘Sa kàddu,’ ñi ko bind ci Sabóor wax na, ‘ab làmp la ci sama tànk, ak leer ci sama yoon.’ Peeñu 11:4; Sabóor 119:105. Ñaari

seede yi dañuy tegtal Mbind mi ci Kóllère gu Yàgg ga ak gu Bees ga.” The Great Controversy, 267.

Danyeel ak Yowaana ñaar lañu di seede yu ñaareel yu ñu fitnaaloon, ñoom ñaar yépp jàpp nañu leen ay jaam, ñoom ñaar yépp jox nañu leen benn rëddoo bu jaar-jaari waxu yonent bi ngir bind ko, ñoom ñaar yépp di naataange yiiru téeméer ak ñeent-fukk ak ñeent junni, ñoom ñaar yépp dund nañu ci ginnaaw yàqub Yerusalem, ñoom ñaar yépp di màndarga yi dee ak dekki, (Yowaana ci diis bi bolor, te Danyeel ci kàmbug gaynde yi).

Dañeel di xamale benn xam-xam bu sell bu jëm ci jikkooy Kirist, te def na ko ci ñaari aaya yi wax ju joge ci Yàlla woowe “kenu digg ba ak fondamañ” bu kanam guñu teg ci kërkooku bésu juróom-ñaareelu Adventist. Ñaari aaya yooyu dañoo doon “batu kaw bi,” maanaam batu mujj biñu teg ci fondamañ yi ñu tegtaloon ci liggéey yi William Miller defoon. Batu kaw boobu indi na ak moom xam-xam ci kër gu sell gi nekk ci asamaan, yoonu Yàlla, Bésu Noflaay bi, atteb seetkat bi, ak ñetti malaaka yi ci Peeñu 14. Dañeel mooy tambali téere bi, Yowaana mooy mujjam.

Mbindum Yowaana dina wone xamle ci melokaanu Kirist ci mujjug Awaantis. Ca njëlbéenu Israyil gu jamono jii, moom feeñu woon ci boppam ni Kiif-Kiif bu yéeme, Mi sos bépp lu jëm ci xisaab; te ci mujjug Israyil gu jamono jii, mu ngi feeñal boppam ni kuy wax ak làkk bu yéeme. Moom mooy Boroom bi sos bépp lu bokk ci làkk, muy tabaxu làkk, yooni nahaw, baat yi, ba sax ay araf yi. Moom mooy Ki sos jökkoo gi di ame ci baat yi, te muy doxal ci yooni nahaw, muy buñ bind mbaa muy waxees, te buñ ko bind ak araf yu mu sakk ak boppam; te gannaaw loolu lépp—Moom mooy Kàddu gi. Ci Kàddu googu la soppee Lawodise yu gumb te waajaluwul, nekki Filadelfi yu sellal.

Sellal leen ci sa dëgg; sa kàddu mooy dëgg. Yowaana 17:17.

Kàddu gi ñu tekki ne “santifiyé” dafay tekki def ku sell. Ñetti fukki junni ak ñeenti junni ñi dinañu sell te dinañu jot ci xalis bu mel noonu ci seen jikko jaarale ko ci “dëgg gi,” walla nga man a wax ci ay “kàdduam,” ndaxte Yeesu mooy Kàddu gi te mooy dëgg gi.

Ca njälbéen ga, Kàddu ga woon na fa; te Kàddu ga nekk ak Yàlla, te Kàddu ga mooy Yàlla. Moo mi woon na ca njälbéen ga ak Yàlla. Lépp lu ñu bind, ci moom la ñu ko bind; te lu amul benn bindu bindu, du am lu ñu bind te binduñu ko ci moom. Yowaana 1:1–3.

Xamal ne lii mooy li Yowaan bind bu njëkk ci xibaaram bu baax bi. Ci dëgg, mu ngi ànd ak li ñu bind bu njëkk ci Génèse. Mu yokk ci seede si, dajale ko gën a leer li waxees ci Génèse benn.

Ca njälbéen Yàlla bind asamaan ak suuf. Genesis 1:1.

Baati biñ tekki ne “Yàlla” ci saar bi jëkk, ay boroom la ci wuute, te loolu miy xamle dale ci “njälbéen ga” ne Yàlla kenn rekkul. “Ci njälbéen ga” ci xibaar bu baax bu Yowaana, Kàddu ga àndoon na ak Yàlla te moom la woon Yàlla. Te Kàddu ga mooy Ki Bind lépp.

Yeesu mooy Kàddu gi, te moo jur Biibël bi jaarale ko ci booloo yiw ak nit ñoom—yiw gi di lu Xel mu Sell mi teewal, ak nit ñoom ci nit ñi bindoon kàddu yi ci téere yi waroon a yebal ca jàngu yi. Noonu itam, Biibël bi mooy booloo nit ak yiw ni ko Yeesu mel. Biibël bi, doonte nit ñu suul te

topp yaram moo amoon ci moom, sell na; te góor ñi ko bindoon itam sell lañu woon.

Nun am itam itam, am na itam baax bu wóor ci kàddug waxande; te def ngeen lu baax bu ngeen koy déglu, ni leer gu nekk ci bëj-gànnar, ba bés bi fenk, te biddéewub suba si sax ci seen xol; xamleen li jiitu ne, benn waxande ci Mbind mi nekkul ci tekkiinu nit ku boppam. Ndaxte waxande jógul yàgg gu nekk ci coobare nit; waaye nit yu sell yu jóge ci Yàlla wax nañu, bi leen Xel mu Sell mi yóbbée. 2 Piyeer 1:19–21.

Naka saxoon na yonent yi ay nit yu sell lañu woon, waaye ba tey nit yu daanu lañu woon, ndaxte ñépp bàkkaar nañu te manul nañu jot ci ndamu Yàlla. Waaye Biibël bi mooy benn booleb yàllaa ngi ak nit-aadama, te sell na, ndaxte Kàddug Yàlla ñëw na ngir won ci dundam ak ci Kàddoom bu ñu bind ne nit-aadama bu booleek yàllaa ngi du bàkkaar. Li dëgg ci mbirum Biibël bi, dëgg la itam ci Kirist, ndaxte moom mooy Biibël bi.

Yeesu jël na ci boppam yaram wu am bàkkaar te bàkkaruma woon muk, noonu mu joxe misaal ne nit ak Yàlla buñu boole dañuy bañ a bàkkaar.

“Jëfandikoo Betleyem mooy mbir mu dul jeex muk. Ci biiram lañu nëbb ‘xóot-xóotu alal yu bare, muy xam-xam ak njàngum Yàlla.’ Room 11:33. Nu di yéemu ci saraxu Musalkat bi, ci ni Mu soppee nguug asamaan ngir tëdd ca sëtü jur ya, ak àndandoom ak malaaka yi koy màggal ngir bokk ak jur ya nekk ca saxaar ba. Réy-réylu nit ak wóor-sa-boppam dañuy am yedd ci kanamam. Waaye loolu nekkoon rekk tàmbali woon bu ñuy yéemu ci suufelam. Su ko Doomu Yàlla doon jàpp nature nit, sax booba Aadam taxawoon na ci sellalam ca Eden, loolu sax doon na toroxal gu tollu ni gu dul yam. Waaye Yeesu nangu na nitte gi ba noppi xeet wi dafa néew doole ndax ñeenti junni at yu bàkkaar. Mel ni bépp doom Aadam, Moom itam nangu na njariñ ak ay ndigal yu yoonu màggu njóot moo indi. Li ay njariñ yooyu di, feeñ na ci jaar-jaariy maam-yaamam yu ko jiitu woon ci kaw suuf. Ak njóot boobu la ñëw, ngir bokk ak sunuy metit ak sunuy nattu, te jox nu royukaayu dund gu amul bàkkaar.” The Desire of Ages, 48.

Yeesu mooy Kàddu gi, te Yeesu ak Biibël bi ñoom ñaar a ngi doon booloo nit ak Yàlla. Bi Yeesu di jëfandikoo at yu bare ngir jur Biibël bi, dafa ci tëral yoon yi ngir ñi koy dëgg man a dëgg. Yoon yi yor doole ci Biibël bi itam ay melokaanu xarakteram lañu.

« Ci Téere bi, téerey Biibël yépp dañuy dajje te jeex fii. Fii la matale téereb Daniyel nekk. » Acts of the Apostles, 585.

Baatu “complement” tekki na ngir yóbbu ci matug. Seede Daniel jeex na ci Kàddug Ubbeeku bi (Revelation), ba tax seedeem Daniel di tàmbali, te Kàddug Ubbeeku bi di mujj. Li nekk ci tàmbalig Kàddug Ubbeeku bi dellu nañu ko ci mujjug Kàddug Ubbeeku bi, te ci bennel aaya bu njëkk bu Daniel saar 1 am na xare diggante Israayil gu dëgg ak Babilon gu dëgg, foofu Babilon moo not; waaye ci jeexital jaar-jaaru waxtu mën a jéemee (probationary history) ci Daniel 11:45, 12:1, Babilon buy ruu ci xel ak Israayil buy ruu ci xel ñoo ngi ci xare, te ci mujj ga Babilon aay na, Israayil nag dafa not. Nii mu deme ak Yaxya ci Kàddug Ubbeeku bi, tàmbalig seede Daniel dafa méngoo ak mujjug seedeem. Kon, lan mooy dëgg?

Jàngale mooy baat buy wax li ab mbootaayub gëmkat yi xam ne mooy li jub. Njariñam walla ay jëfandikoom yemul rekk ci Biibël mbaa ci Kiristaanug dëgg. Ci li ñuy wax ne mooy Kiristaanug, amaana dafa ëpp lool ay “jàngale” yu jubadi lu ëpp ci yu dëgg, ndaxte Babilon buy xel mooy kër gu ñu tēj bépp picc bu setul te bañu ko, te yooyu picc dañuy tekki lu bon, te kerees yi di ko tēye ak sutura ko jaarale ko ci ay jàngale yu jubadi, mel ni yoonu Musaa dindi nañu ko. Waaye am na jàngale ju dëgg.

“Xelu Bereyankat yi dafa nekkuloon ci biir xel mu xëy ci gëm-gëmu ñaaw. Ñoom dañoo bëgg woon seet dëggug njàngale yi ndaw yi doon waare. Jàng nañu Biibël bi, du ngir reer xel, waaye ngir ñu man a xam liñu bindoon ci Mburu-Masal bi ñu digoon. Bés bu nekk daan nañu seet ci bind yi Yàlla sol xelam, te bi ñuy mengale Mbind mi ak Mbind mi, malaakay asamaan yi daan nañu nekk ak ñoom, di leerale seen xel te di lëf seen xol.”

“Fu fépp fu deglu xam-xami xebaar bu baax bi, ñi bëgg a def lu jub ci lu dëgg, dañuy jot ci seet gu far ci Mbind mi sell mi. Su fekke ne, ci seeni àddina bii di jeex, ñi ñuy yégle xam-xami nattu yi di topp royukaayu waa Bere, di seet Mbind mi sell mi bés bu nekk, te di méngale ak Kàddu Yàlla yi leen indil, tey jii amoon na fi ñu bare lool ñuy takku ci ndigali yoonu Yàlla, fa muy am léegi ñu néew rekk ci lu mel noonu. Waaye bu ñu joxe dëgg-yoonu Biibël yi nit ñi bëggul, ñu bare dañuy bañ a def seet-set bii. Doonte sax ñoom manul a weddi njàngale yu leer yu Mbind mi sell mi, teewul dañuy wone bañ gu réy ci jàng te seet firnde yi ñu leen jox. Am na ñu jàpp ne doonte sax njàngale yooyu dëgg lañu, amul solo bu baax ñu nangu walla ñu bañ leer gu bees gi, te dañuy sax ci léeb yu neex yi noon bi di jëfandikoo ngir réerloo bakkan yi. Noonu la njuumtey gëlëm seen xel, te ñuy taxa weesu asamaan.”

“Ñépp dina dees nañ leen ci leer gi ñu leen jox. Boroom bi di yónnee ay ndawam ak yéglebu mucc, te ñi dëgg dina leen tēye ci ni ñuy jëfe ci waxi ay jaamam. Ñi di sàkku dëgg ak xol bu sell, dinañu seetlu bu baax, ci leeru Kàddug Yàlla, jàngale yi ñu leen di wone.” Acts of the Apostles, 231, 232.

Am na ay “jàngale” yu di “dëggug xebaar bu baax bi,” te war nañu leen seet xér. Yenn ci ñoom, (su dul ñépp) ay “dëgg yu nattu lañu.” Bésu noflaay mooy benn dëggug nattu bu yomb a xam. Am na jàngale yu dëgg ak jàngale yu dul dëgg. Yenn ci jàngale yu dëgg yi da ñuy joxe natt ci ñi leen dëgg. Am na itam beneen xeeu dëgg bu ñu waajal ngir ab jamono bu njëkk. Dëgg yooyu ñuy leen wax “dëggug jamono jii.”

« Amna ay dëgg yi am solo lool ci Kàddug Yàlla, waaye li jur aajow tey mooy “dëgg gu jëm ci jamono jii”, te moo tax gannaar gi soxla léegi. Gis naa fitna bi nekk ci ne yonnent yi dëddu ay bérab yu am solo ci dëgg gu jëm ci jamono jii, ngir dëkk ci mbir yu dul jur benn boole ci gannaar gi te dul sellal xol bi. Fii Seytaane dina jël bépp ngëneel gu mën a am ngir yàq mbir mi. »

“Waaye mbir yu mel ni kërug sell gi, ci jikkoo ak 2300 fan yi, ndigali Yàlla yi ak ngëm gi ci Yeesu, dañoo yelloo bu baax ngir leeral yëngu-yëngu Advent bi weesu, te won nu nekk fi nu toll léegi, dëgëral ngëmug ñi di xel ñaar, te jox wóor ci jëfandikoo bu tedd bi ci ëllëg. Loolu laa gis yoon yu bari ne moo doon mbir yu mag yi war a doon bàyyi xel ci seen waareef, moom ñi di yéglekat yi.” Early Writings, 63.

Ay Adventist yi faral di jëfandikoo lii aaya ngir daw li mu wax ci dëgg-dëgg. Ñuy wax ne li war a nekk lu ñuy buum ci sunu yégle yi “jàmmu dëgggu jamono jii” mooy kërug sell gi, 2300 fan yi, ndigali Yàlla yi ak ngëm gi ci Yeesu. Ñuy wax loolu ngir daw li ñu rêdd ci mbirum ñeenti wàllu yii.

Njariñu ñent yi mag ñii ñeent mooy ne, ñoom “ñooñu lañu xay ci anam gu mat ngir leeral yëngu-yëngu Advent bi weesu, te won nu fi taxaw tey, samp ngëmug ku di bàyyi xel, te jox wóor ci kawar gu tedd gi ci kanam.” Ñeenti jàngat yu dëgg-gi-tey yii dañu leen tabax ngir won ne tambaliinu Adventism bi (yëngu-yëngu Advent bi weesu) dafa misaal mu mujjug Adventism bi (sunuy taxawaay tey). Ñeenti njàngat yu njëkk yii “xay nañu leen ci mat gu baax” ngir leeral njariñu ne mujj mi day misaaloo ak tambali bi. Topp ci xëtub wax ju jóge ci yëfandikoo, lii mooy “dëgg-gi-tey” bi “kurél gi soxla léegi.”

Israyil gu njëkk la ci Israyil, te Israyil bu jamono bii mooy mujjeem. Israyil gu mag ga ci yoon wiir wu dëgg doon na misaal bu nit ñi Seventh-day Adventist ci waxtu mujje gi tambalee ci 1798, ba kera Sunday law. Balaa ñëw gu njëkk gu Kirist, “dëgggu jamono jii” feeñuloon ci Yawut ya, ndaxte gumba lañu woon (Laodicean) ndax seen sukkandiku ci aada ak cosaan.

«Nun bëgg a xam jamono ji nu nekk. Xamunu ko baat yépp; jàppunu ko baat yépp. Sama xol di yëngu ci man bu ma xalaatee noonu benn noon la nu war a dajeel, ak ni nu néew a waajaloo ngir dajeel ko. Nattu yi xale yi Israyil jaar, ak taxawaayu seen xol lu jiituoona ñëw gu njëkk gu Kirist, dañu leen ma wonaat ci sama kanam yoon ak yoon ngir melal taxawaayu askanu Yàlla ci seen jaar-jaar lu jiitu ñëw gu ñaareelu gu Kirist—ni noon bi doon seet bépp yoon ngir moom xel yi Yawut ya, te tey itam dafay wut a gumbaal xel yi jaam yi Yàlla, ngir bañ a man a ràññee dëgg gu wert gi.» Selected Messages, téere 2, 406.

Ci sunu sunuy taxawal bii gannaaw, Yawut yi dañoo réer gis-gisu “dëgggu Yàlla ju njëkk ji,” te dëgggu njëkk joojii ci Yawut yi mooy jaar-jaaru musal gi ñu génnee Misra. Jaar-jaaru musal googu mooyoon seen dëgggu njëkk; mooyoon dëgg gi ñu leen santoon, ngir ñu jàngal ko seen doom yi ba ci seen xeeti maas. Ñu lajj nañu ci loolu, ni Adventisme itam defee. Ngir man a jébbal dëgg gi ci Yawut yi gumbëwoon, Yeesu dafa dugal dëgg ci ab càkkuteef.

“Ci jamonoy Musalkat bi, Yawut yi dajale woon nañu safaan yu jafe-jafe yu dëgg bi ak yàqu-yàquy cosaan ak léeb, ba tax dofule woon a ràññee li dëgg ak li dul dëgg. Musalkat bi ñëw na ngir dale yàqu-yàquy noonu yu gëm-gëmu réer ak njuumte yu ñu yàgg a sàmm, te ngir teg safaan yi ci kàttanu dëgg gi ci Kàddu Yàlla. Lu Musalkat bi di def, bu nu fekke ne dina ñëw ci nun léegi, ni mu ñëwee ci Yawut ya? War na kon mu def benn liggéey bu mel ni noonu ci dajale yàqu-yàquy cosaan ak seremonii. Yawut ya sonn nañu lool ndax li mu doon def liggéey boobu. Dañoo réere woon dëgg gu njëkk gu Yàlla, waaye Kirist dafa ko indiwaat ngir ñu gis ko. Sunu liggéey mooy goree dëgg yu wert yu Yàlla yi ci gëm-gëmu réer ak njuumte.”

“Dëgg yu tedd yu màgg te am ndam dañu leen suul ba kenn gisatu leen, te njuumte ak xuraafaat def nañu leen ba seeni leer ak seeni taar gën aña. Yeesu mooy wone leeru Yàlla, te génne noor bu rafet bu dëgg gi ci yéppam ak ndamamu yàlla. Xeli ñi jub a fees dell ak yéemu. Seen xol yi di jëme ci moom ak cofeel yu sell, moom mi génne jawriñi dëgg gi te wone leen ci seen xam-xam.”

“Yahud ya xamoonna benn dëgg gi, te ñu jàngale woon benn xaaj ci kàddug Yàlla; waaye ñu amul woon xam-xam bu mat ci mbirum yoonu Yàlla mi jëm fu sore. Kirist dafa juróomul dara ciy cosaan yu nit ñi teg ci kaw, te feeñal lépp lu di pepp gu dëgg ak xolub mébéту Yàlla. Bi mu ko defee, mer gu ñu mënul woon téy siiw na leen. Ñu tasaaroo ay wax yu dul dëgg dëkk ba dëkk, naan Kirist day yàq liggéeyu Yàlla. Waaye bi Yeesu dindiyee melokaan yu yàgg ya, dellusi na dëgg yu yàgg ya, te mu teg leen ci taxawaayu dëgg. Mu méngale leen, boole leen benn, def ci seen biir benn sistemu dëgg bu mat te yaru ba rafet. Loolu mooy liggéey bi Sunu Musalkat defoon; te léegi lan lanu war a def? Ndax du nu liggéey ci déggoo ak Kirist? Ndax dees na nu yor ngir wax-dëggadi? Ndax dina nu may sunuy xalaat yu sunu bopp làq leen nu leerug Yàlla? War na nu jàng ak teey, dëgg ak njàngat, te itam jàngal ñeneen mbir yi nu jàng. War na nu sax ci xiif mburu dund gi, sax ci seet ndox mu dund mi ak per-sàccu Liban, ngir nu man a jiite nit ñi ca ndox mu dund, muy seddlu, yu Buntub dëgg gi.” Review and Herald, 4 Suwe 1889.

Ci ñëw bu njëkk bi, Yeesu “delloo na dëgg yu yàgg ya, teg leen ci lëkkalekaayu dëgg. Mu dëppale leen te boole leen, ba defar benn sistemu dëgg bu mat te yam.” Yeesu jëfandikoo na taarix bi nekk ci njàlbéenu Israayil gu yàgg ngir delloo dëgg yu yàgg ya, te def na ko ci dëppale dëgg yooyu (ci wàllu mbir) ak ci boole leen (ci melokaanu méngoo, rëdd ci kaw rëdd). Def na loolu ngir goree Yawut yi ci aaday ak cosaan yu leen gumbaalon. Taarix boobu mooyoon taarixu mujju Israayil gu dëgg-gii.

Adventismey di delloo waxtu mujj gu Israyil gu yàgg ba noppi, te melokaan bi ñuy ci teg dëgg ngir dindi gumba gu Laodise bu jóg ci cosaan ak aada, am na léegi ni ko doon deme bi Kiristoo jëfandikoo ak Yawut yi. “Dëgg yu mag yi” war nañu leen a teg ci “melokaanu” dëgg, ngir indi xeetu yooni wax yu yonent yi bokk ci yeneen xeetu yooni wax yu yonent yi, “rëdd ci kaw rëdd” ci yoon wu àndandoo, ngir man naa mujj a goree ab Laodiseen ci gumbaam. Kiristoo mooy sunu misaal ci lépp.

Am na ci Biibël bi ñuy xamale ne ay doktrin lañu, te “am na yoon yu bare yu yéeme” itam, waaye am na itam “dëgg gu jii” te mooy “nattu ci nit ñi” ci “maas gi” di dund ba jamono ji ñu feeñalee dëgg googu. Ci waxu yóbbal, loolu dafay am ci ñeenteel maasug Adventism, te “dëgg gu jii” “gi di nattu ci maas gii” nekkoonul ab nattu ci maas yu njëkk ya ci Adventism.

“Am na ci Mbind mi ay mbir yu gëna metti a xam, te, ni Piyeer waxe ci làkku moom, ñi amul njàng te ñi saxul dañuy wengale leen ngir seen bopp, ba mu jëm ci seen alag bopp. Manunu ci dund gi man a firi tekkiinu bépp xaaj bu Mbind mi; waaye amul benn poñ bu am solo ci dëgg jëf ju am njariñ bu dina làqu ci kumpa. Bu waxtu waaje, ci dogalu Yàlla, ngir àddina seetlu ci dëgg waxtu woowu, xel yi dinañu yëngu ci Ay Xelam ngir seet Mbind mi, sax ak koor ak ñaan, ba kàddu gëna tëye ci kàddu, te ñoom ñépp booleku ci jàll bu mat. Bépp dëgg bu jëm ci wallu muccu bakkan yi bu baax dina leer lool, ba kenn du soxla réer mbaa dox ci lëndëm.”

“Bi nu topp ci jàllatub yëgle, dëgg gi ñu révéle ngir sunu jamono feeñ na bu leer te ñu biral ko. Nu ngi nekk ak yëf yi ñu nu may ak leer gi di fenk sunu yoon. Ñi dundoon ci maas yi weesu dañoo doon a teg seen yoon ci leer gi ñu mayoon mu leer ci seen kaw. Seen xel dafa doon jëfandikoo ci mbir yu wuute ci Mbind mi, yi leen doon nattu. Waaye xamunuñu dëgg yi nu

xam nun. Dañuñu doon a teg seen yoon ci leer gi ñu amuloon. Ñoom itam amoon nañu Biibël, ni nu ko ame; waaye waxtu wi ñuy ubbee dëgg yu xees yi jëm ci xew-xew yu mujji ci jaar-jaaru suuf si, mooy ci biir maas yu mujj yi di dund ci kaw suuf si.”

“Dëgg-dëgg yu am solo ci kanam yépp ñu ngi leen méngale ak xalis gi maas yi doon nekk. Dëgg jamono jii, miy nattu nit ñi ci maas bii, nekkul woon nattu ci nit ñi ci maas yu yàgg a weesu. Bu leer gi fi nu nekk tey di leer ci sunu kaw ci mbirum Sabat bu ñetteelu ndigal bi, joxoon na ko maas yi weesu, Yàlla dina leen doon teg daan ci kow ci ndigalu leer googu.”
Testimonies, volume two, 692, 693.

Ngir ñi bëgg a weddi ne am na ñeenti maas ci jaar-jaaru Adventism, dinaa leen jublu ci Taabal yu Habakkuk. Benn yoon wu yomb ngir xam dëgg boobu mooy ne turu Laodicea tekki nit ñu àtte. Njálbéenu Adventism yégle ubbi àtte bi, te mujju Adventism yégle tëjju àtte bi. Tëjju àtte bi am na ci ñetteel ak ñeenteel maas.

Bulal nga defaral boppam benn xaral bu ñu xare, mbaa benn melokaanu dara ju nekk ci asamaan ci kaw, mbaa ci suuf si ci suuf, mbaa ci ndox mi ci suufu suuf si: bul sujjóot leen, te bul leen jaamu; ndaxte man maa di Aji Sax ji, sa Yàlla, Yàlla buy wor, di yeb seen bàkkaar baay yi ci kaw doom yi ba ci ñetteelu xeet ak ñeenteelu xeet ñi ma bañ; waaye di won yërmande ay junni ñi ma bëgg te di sàmm samay ndigal. Exodus 20:4–6.

Ci jeexital àtte ba, maas bu mujj bu Adventisme bu Laodise (nit ñi ñu àtte) dinañu leen àtte te sànni leen ci gémmini Boroom bi, ni mu woon ci Israayil gu yàgg ga ba Yerusaleem sànk. Jàngale yu Bibil bi, dëgg lañu, te am na itam dëgg yu nattu, te gannaaw loolu am na dëgg yu jamono jii. Dëgg jamono jii, saa yu nekk, mooy ab dëgg bu nattu; waaye dafay xamle ab dëgg bu nattu bu ñu jagleel ngir maas gi dund ci jamono jii. Waaye li ci dëgg-dëgg mooy ne, muy xëy ci lu gën a mel ne, bépp dëgg gu cosaanoo ci Kàddu Yàlla gu nu tann a bañ, dëgg boobu dafa daldi nekk ab dëgg bu nattu boo xam ne nu ko lajjul ba pare.

Yeesu mooy Kàddug Yàlla, te mooy dëgg gi. Mu xamal Pilaat ne li tax mu “ñëw” “ci àddina,” mooy ngir “seedeel dëgg gi,” te ne képp ku dëgg baatam, “bokk na ci dëgg gi.” Kàddu bu ñuy wax “dëgg,” bi Pilaat ak Yeesu waxoon, jóge na ci benn baatub Ebraay bu ñu tekki ne “dëgg,” te gis nañu ko témeér ak ñaar-fukk ak juróom-ñaar yoon ci Kóllère gu Yàgg ga. Baatub Ebraay boobu (H571) ñu ko tekki ci ay baat yu bare ci làkku Àngale, waaye juróom-ñaari-fukk ak ñaar yoon lañu ko tekki ne “truth” ci Kóllère gu Yàgg ga. Moo bokk ci yooyu ay baat yu am doole bu xóot lool, ci yeneen yeneen wàll.

Baat bi ñuy tekki ni “dëgg” ci Kóllère Gu Yàgg gi day am ñetti arafu Ebraay, te ci arafu Ebraay yi, bépp araf am na ay tekki yu mu moom, ba tax baatu bi ñuy sos ci araf yooyu di boole tekki yu boolewu bépp araf ngir jur tekki gu mat sëkk gi ñeel baat bi. Baatu “dëgg” dafa fees ak ñetti arafu Ebraay: araf bu jëkk ci alfabee Ebraay, benn araf ci diggante, ak araf bu mujj ci alfabee Ebraay. “Dëgg” ci Kóllère Gu Yàgg gi dafa tegtal ci araf bu jëkk ak araf bu mujj yi ci alfabee bi, ak benn araf ci diggante!

Lii mooy tekkiinu “sàrtu jëfandikoo bu njëkk” ci Biibël bi. Yoon wu njëkk wi benn mbir di feeñ, mooy tegtal gi gën a am solo ngir kàddu ga, te kàddu googu mel ni peppu; mu yor bépp ADN bi

war a nekk ngir jur nettali bépp jaar-jaar bi yépp. Ñaareel tegtal gi gën a am solo ci “sàrtu jëfandikoo bu njëkk” mooy tegtal gu mujj gi, ndaxte foofa lañuy boolee bépp nettali yi juddu diggante tàmbali ak mujj. “Ci Kàddug Peeñ mi, téere yi yépp ci Biibël bi dañuy daje te jeex fa,” te Kàddug Peeñ mooy téere bu mujj bi ci Biibël bi.

Baati Ebraay bu ñuy seet, maanaam “dëgg,” mi ngi tàmbalee ak araf biñuy wax “Aleph”; araf biñuy wax “Mem” mooy araf bu fukk ak ñett; te araf biñuy wax “Tav” mooy araf bu ñaar-fukk ak ñaar, te mooy bi mujj. Ci lu wóor, am na ay melokaan yu bare ci ni ñuy tekkiyi araaf yooyu, di topp ci kàddukat walla làkkkat bi ngay jublu ngir gisal seen tekkiin; waaye ci yoonu ëpp, seen tekkiin yu mag yi am solo lool.

Ⲁ (Aleph): Bataa bu njëkk ci alfabetu Ebrë, te lu ëpp ci yeneen waxtaan ñu da koy boole ak benn gi, te dafay tegtal Yàlla ak li dul jeex, di misaalal jukkoo bi nekk diggante Yàlla ak mbindéef.

Ⲑ (Mem): Arafukaayu 13eelu ci alifbe ebrëw te ñu bari yoon dañuy ko boole ak ndox.

Ⲛ (Tav): Bataa ci alifbaa Ebrë, te mu yor tekkiinu “mandarga” walla “tektal.” Lu bari, dañu koy boole ak xalaatu matug yépp walla “mëngale” mbind mi. Ci Ebrë bu yàgg, arafu Tav dafa yoroon melow bant.

Baati Ebre buñuy tekki ne “dëgg” bi nu ngiy seet, am na ñetti araf yu, te boolees leen ñoom ñett dañuy tegu xebaar bu baax bu sax ci jamono yépp. Lan? Loolu manees na koo xam bu yomb, su fekke ne xam nga ne yégle yi ñetti malaaka ya mooy xebaar bu baax bu sax ci jamono yépp. Mën nañu koo ràññee ndaxte tekkiinu ñetti araf yooyu dañuy wone yégle bu ñetti malaaka ya.

Malaka bu jëkk bi ci Révélation ñent-fukk ak ñent mooy wone xebaar bu baax bu sax ba fàww, te mu wax ndëpp addina bi bépp ne ñu “ragal Yàlla” te jox Ko ndam ci jamoo kiy Bindkat bi. Tegtalug (Aleph), ki jëkk ci ñetti araf yooyu, mooy “Yàlla ju sell ji, ju sax ba fàww, te ni Muy Bindkatug nit ñi, Yàlla ji nit ñi war a ragal ak wormaal ci jamoo.”

Aleph moo melokaanu malaaka bu njëkk bi.

Bataaxalub malaaka ñaareel bi woote nit ñi ñu gén Babilon, te mooy màndarga jamono ji Xel mu Sell mi tuuru, te mu xamle it ngëmadi Babilon. Tekkital (Mem) boolees na ko ak ndox, (tey màndarga la ngir tuurug Xel mi), te mooy ñetteelu fukk ak ñett ci alfabet bi; te limu ñetteelu fukk ak ñett mooy màndargag ngëmadi, noonu mu xamle Babilon. Mem dafa teyew bataaxalub malaaka ñaareel bi.

Ñetteelu ñetteel bi di artu nit ñi ngir bañ a jot màndargay rab wi, te di wone ñaari xeti jaamu-kat ak merug Yàlla. Tekkiinu (Tav) mooy ne mu ngi teewal “màndarga,” (màndargay rab wi); itam mu ngi teewal sellug mbind mi (sellug Yàlla). Araf bi ci boppam mel na bant ba. Tav dafa teewal yégleb malaaka ñetteel bi.

“Lan mooy màndarga Yàlla miy dund, bi ñuy teg ci jë yi ci kanamu ay nitam? Moom mooy màndarga mu malaaka yi, waaye du lu bët yu nit man a jàng; ndaxte malaaka mi di alag war na gis màndarga jii ngir njot gu nekk ci njubte. Xel mu am njàng mi gis na tektalu bant bu Kalwaar ci kaw doom yu góor ak yu jigéen yi Boroom bi nangul. Bàkkaaru jéggi ndigali yoonu

Yàlla dindi nañu ko. Sol nañu yére céet gi, te ñu déggal te wóor ci ndigal yépp yu Yàlla.”

“Boroom bi du baal ñi xam dëgg bi, bu ñu toppul ay ndigalam ci wax ak ci jëf.” Maranatha, 243.

Baati Ebraayik bi ñuy tekki ne “degg” am na ñetti araf, te ku nekk ci ñoom am na moom tekkiin. Ñetti tekkiin yooyu itam mooy tekkiini yëgle yi ñetti malaaka yi. Ñoom itam mooy tekkiini yëgleb malaaka bi njëkk, ndaxte yëgleb malaaka bi njëkk mooy woon yëgle ba ca njàlbéenu Adventism, te yëgleb ñetteel malaaka bi mooy yëgle ba ca mujjug Adventism. Gannaaw Yeesu day wone mujj gi jaarale ko ak njàlbéen ga, malaaka bi njëkk yor na mboolem màndarga yu yonent yi ci yëgleb ñetteel malaaka bi. Noonu, tekkiini ñetti arafi Ebraayik yi nekk nañu ay màndarga, du rekk ci yëgleb ñetteel malaaka bi, waaye itam ay màndarga ci yëgleb malaaka bi njëkk.

Yowaana ci Peeñ mi ñu ko waxoon mu bind yi doon ci jamono jooju, te ci def loolu, dafa waroon a bind itam yi di am ci jamono yiy ñëw. Moom bind na njàlbéen ngir melal mujj gi. Ci wax ju wóor te leer, ñu xamal na Adàntist yi diirub bés bu juróom-ñaareel ne dañoo war a jàng te yégle yëgleb Millerit yi, miy yëgleb malaaka bu njëkk bi. Bu nuy jàng te yégle dëgg yooyu ak taarix boobu, dinañu yégle yëgleb malaaka bu ñetteel bi te di delloo taarixu malaaka bu njëkk bi.

“Yàlla du nu may yenn bees doxalin. War nañu waare doxalin bi nga xam ne ci atum 1843 ak 1844 moo nu génne ci yeneen kër yu màgg ya.” Review and Herald, 19 Samwiye 1905.

“Bépp xibaar yi ñu joxe woon diggante 1840–1844 war nañu léegi ñu leen wax ak doole, ndaxte am na ñu bare ñi réer seen yoon. Xibaar yi war nañu dem ci mboolem kèrgóo yi.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

“Dëgg-dëgg yi nu jotoon ci atum 1841, ‘42, ‘43, ak ‘44, léegi war nañu leen a jàngat ci lu xóot te yégle leen.” Manuscript Releases, voliyum 15, 371.

“Waare ji jot nañu ko: Dara warul a may ngir mu dugg fii ngir yëngal fondamanj bu ngëm gi, bi nu doon tabax ba noppi, li dale ca bi yégle bi agsee woon ci atum 1842, 1843, ak 1844. Man nekk naa ci yégle bii, te lu dale ba léegi maa ngi taxaw ci kanam àddina si, di sax ci leer gi Yàlla jox nu. Bëggunu a dindi sunuy tãnk ci tabax bu ñu leen teg, ba fanu bés gannaaw bés doon nañu seet Boroom bi ak ñaan gu dëgër, di sàkku leer. Ndax ngeen defe ne man dinaa bayyi leer gi Yàlla jox ma? War na nekk mel ni Doj wu Mag wi. Moo may ginddi ba noppi, lu dale ba bi ma ko joxee.” Review and Herald, April 14, 1903.

Bataaxalu malaakam bu jëkk bi ak taariix biñu jébbalee bataaxal boobu, dafa dëppook sunu taariix bi nu nekk tey te di ko leerale — waaye am na fa ay moytu-yàlla yu wax ci kanam. Ñaari taariix yooyu itam, dañu leen tegtal ci ñetti araf yi Boroom wax ji, miy làkkkat bu Yàlla, jëfandikoo ngir sos baat bi ñuy wax “dëgg.” Te baat boobu “dëgg,” moo di xibaar bu baax bi sax ba fàww.

Jëfandikoo Millerit yi ca tambalig Awaantism bi moo taxaw ci malaaka bu njëkk bi, te jëfandikoo taariix bi ca mujju Awaantism bi, bi malaaka bu ñetteel bi di wone, ay taariix lañu yu wërante; waaye am nañu ay wuute yu ci nekk.

Ndaw malaaka mi jëkk yégle ubbi gi bu atte bi, te ñetteelu malaaka mi yégle tëj gi bu atte bi. Tàmbaliin waxu yonent bi ci kaw moom la jaar njàngat ba ñu tudde Adventisme tasaaroo ci taarixam, te noonu la mel ni ci taarixam bu njëkk ak ci mujjam. Benn ci ñaari wàll yi manees na koo won ne mu topp ñetti jéego yi ñu bokk ci ñetti malaaka yi, ba ñuy agsi ci taarix. Te ñetti malaaka yooyu itam ñoo di ñetti bataaxal yooyu. Kon nag, teginu xew-xew yu yonent yi ci ñaari pexe yi ci Adventisme aju na ci ñetti jéego yi ñu bokk ci ñetti malaaka yi, yu doon mandarga-yoon, te ñoom itam lañu firndeel ci ñetti arafu Ebrë yooyu yu sos baat bi “dëgg.”

Alfa mooy njàlbéenu Adventisme, Omega mooy mujjug Adventisme, te benn araf bi ci digg ba, mu y araf bu fukki ak ñett, mooy won ngàngóolu Adventisme dale ko ca njàlbéenam ba ca mujjam.

Ñu jàngal nañu fan la yoonu Yàlla nekk:

Yàlla, sa yoon am na ci kër gu sell ga: kan moo mel ni sunu Yàlla ci mag? Sabóor 77:13.

Ci kër gu nekk ci kër yu sell yi, dañu gis ne yoonu Yàlla mooy benn mbind mi ñetti jéego yi ni ñetti yégle yi ñetti malaaka yi. Ci kër gu biti gi, ragal Yàlla di jème nit ci joxe sarax te jot ñu ko àtte ku jub. Ci bérab bu sell bi, sellal gi dañu ko tektale ci dundug ñaan mi altar bu cuuraay di tektale, dundug jàng mi mesa bu mburu yi ñu tabax te di tektale, ak dundug liggéeyal mi lamp yi di tektale. Bérab bu Gëna Sell bi mooy tektal àtte bi. Bu nu ame ragal Yàlla, ni ko yégleb malaaka bu jëkk bi di tektale, dañuy seet ñu ñu jubal ci suufu bant ba, ci kër gu biti gi. Bu ñu nu jubalee (def nu jub), dañuy dox ci beesug dundug sellal gi (yokku ci sellug dund) ni ko bérab bu sell bi di tektale. Bérab bu sell bi di tektal liggéeyu Kiristaan, ni ko Millerites yi matale woon ci jamonoy yégleb malaaka bi ñaareel, te Muy ànd ak yuuxu Guddi-gi-Dig. Bu ñu jubalee te sellal nu, dañu waajal ngir àtte bi Bérab bu Gëna Sell bi di tektale. Ñetti jéegoy kër gu sell gi, yu di tektal, ci yeneen mbir itam, ñetti baat yu njàngum Yàlla—jubal, sellal ak màggal—te itam di tektal ñetti yégle yi ñetti malaaka yi, te ndaxte itam di tektal yégleb malaaka bu jëkk bi, te ndaxte itam di tektal ñetti araf yi ñuy jëfandikoo ngir sos baat bi “truth.”

Ci biir kër gi, dañuy gis itam ñetti jéego yi yépp. Jéego bu njëkk bi dugg ci biir kër gi war na won jéego bu mujj bu kër gi, ni malaaka bu njëkk bi mengoo ak malaaka bu ñetteel bi. Jéego bu njëkk bi ci biir kër gi mooy rey sarax bi, te loolu di tekki njubte. Jéego bu ñaareel bi mooy ndab li ñuy raxase, fa lañuy dindi diw (bàkkaar) te setal sarax bi bala jéego yu mujj yi. Ndoxum ndab li mooy benn melokaanu jéego bu ñaareel bi. Jéego bu ñetteel bi mooy sarax bu lakk bi ci dëgg-dëgg, bi mel ni Kirist ci bant ba, fa la àtte méngoo. Ñetti jéego yu mel noonu am nañu ci jéego bu njëkk bu kër gi, ni itam ñetti jéego yu mel noonu am nañu ci yégleb malaaka bu njëkk bi. Njariñu alfa ak omega am na ci biir kër gi, ni mu amé ci yégleb ñetti malaaka yi, ni mu amé itam ci ay araf yu def baat bi “truth.”

Yon waxi 2300 at mi ngi am benn melokaan ak benn ténk ci genn wàll. Waxi bi tàmbalee ak ñetti ndigal te mu jeexee ci ñëwug yégleb malaaka bu ñetteel bi ci 22 Oktoobar 1844. Waxi bi di feeñal juróom i rédd yu yóntent, te jaar-jaar bi nekk ci njàlbéenu waxi 2300 at bi dafa mel ni moo di jaar-jaar bu mujj bu kenn ci juróom yooyu. Njálbéen ak mujjug matug waxi 2300 at bi am na ñetti ndigal, te mu jeex ak ñetti yégleb.

Tambali yëgleb gi ci atum 457 lu jiitu Kirist (BC) amoon na ci jamono yu metti, te mu may Yawut ya ngir ñu dellu tabaxaat kër Yàlla ga ak dëkk ba. Niarook waxi yëgleb gi, 49 at gannaaw liggéey bi tambalee ci atum 457 lu jiitu Kirist (BC), mu jeex ci jamono yu metti. Tambali 49 at yi dafay melal jeexitalu 49 at yi.

457 BC moo taxawal njàlbéenug waxin wi di wone ngir yégleesug Almasi bi ca ay sóobeem. Yégleesam mooy màrka njèlbéenug liggéeyam ci dajale nit ñi ngir ñu nekk askanu Yerusaleem bu Bees bi, du Yerusaleem bu Yàgg bi, ni waa Israayil yu yàgg ya dajale woon nañu leen ngir tabaxaat Yerusaleem gu dëgg gi ca 457 BC.

At miil juróom-ñett teemeeri at ak juróom-ñaari (457 BC) mooy it tambali kàddug wax ji miy xamle fan lañu daajee Kirist. Sëriñu jigéen White dafa boole jaar-jaari bant ba ak Nguur-gu-Mag gii amoon 22 Oktobar 1844, te itam mu boole jaar-jaari jàllug dex gu xonq gi ak Nguur-gu-Mag ga. Ci at miil juróom-ñett teemeeri at ak juróom-ñaari (457 BC) amoon na fa naqaru xol bu doon misaal bu mel ni naqaru xolu Héber ya ca Géeju Xonq ga, Nguur-gu-Mag ga ci ñi Adventist, naqaru xolu taalibé ya ca bant ba, ak naqaru xolu Esdras ci 457 BC.

“Esra dafa yaakaaroon na nit ku bare a bari dellusi Yerusaleem, waaye limuñu tontu woon woote bi nekkoon lu néew te yombul a xol. Ñu bare ci ñi amoon kër ak suuf amuñu woon bëgg-bëgg sarax seen alal yooyu. Da ñoo bëgg woon yombal ak neexal, te ñu fees ak bânneex ci des foofa. Seen misaal nekkoon lu tere ñeneen ñi, ñi ko dul woon noonu dafa mën a doon seen tann a boole seen bakkan ak ñiy jëm ci kanam ci ngëm.” Prophets and Kings, 612.

At 457 BC mooy tambalee ci waxu yonent bi miy xamle kan la Israayil gu njëkk di séyoo ak Yàlla, te xebaar bu baax bi dinañu ko yóbbu ci xeeti ñi dul Yawut, loolu di màndargaal njeexital jamono ju ñu leen jagleel woon ngir réer seen bopp diirub 490 at, rawatina ngir Israayil gu njëkk. Kon nag 457 BC mooy tambaleel jamono jooju bu ñuy seetal seen taxawaay, te 34 AD mooy njeexital jamono jooju bu ñuy seetal seen taxawaay; loolu di misaal ne jamonoy seetal taxawaayu Adventism tambalee na ci 1844 te dina jeex ci yoonu Dimaas.

Am na beneen yeneen waxi jamono yu nekk ci biir kàddug wax ci 2300 at yi, waaye ñoom ñépp dañuy yor màndarga Alfa ak Omega. Séen tambali day feeñal séen muj.

Li am solo a xamle ne Israayil gu njëkk gi defees na leen ñuy aarukaay yoonu Yàlla, te Israayil gu tey jiitlees na ko duleen rekk ñuy aarukaay yoonam, waaye itam ñuy aarukaay ay waxam yu ñëw ci kanam. Bi Boroom bi duggee ci kóllère ak Israayil gu njëkk ga, moo leen def aarukaay Fukk i Santaane yi, ni ñu leen bindee ci ñaari xeer yu tabax. Bi mu duggee ci kóllère ak Israayil gu bees gi ci jaar-jaari Millerite bi, moo leen def aarukaay baatam bu yonent, ni ko melaloon ci ñaari taabal yi Habakuk, yi taq ci kaart yi pionieer yi atum 1843 ak 1850. Ndàq li tambalee Israayil gu njëkk gi moo leeral ni tambalee Israayil gu bees gi.

«Boroom bi woo askanam Israyil, te tase leen ak àddina, ngir moo man a dénk leen wóor-gëm gu sell. Def na leen ñuy wottukati yoonam; te mu namm ci seen jaar a saxal ci biir nit ñi xam-xamu moom ci boppam. Ci seen jaar la leeru asamaan waroon a fees ba jot ci bérab yu lëndëm yi ci suuf, te baat waroon na a deggu, di woo xeet yépp, ngir ñu dëddu seen bokkaalekat yu xërëm yi, daldi jaamu Yàlla ju dund te dëgg.»

«Bu Yawut ya bokkoon seen wóor, ñu doonoon doole ci àddina. Yàlla moo leen doon aar, te moo leen di yékkati weesu xeet yépp. Seen biir lawoon nguuram ak dëggam di feeñ, te ñu doon taxaw ci suufu nguuram gu xel mu sell, ngir nekk misaal bu wone ni nguuram gën xeeti bokk yépp. Waaye ñoom sàmmuñu seen kóllère ak Yàlla. Ñu topp jëfi bokkaale yi xeet yi di def; te bu ñu wara doon taxa tuddu Seen Boroom bi nekk cant ci suuf, ñoo ko duggaloon ci xeeb.»

“Waaye bëgg-bëgg Yàlla war na a mat. Xam-xamu coobareem war nañu koo jox àddina si. Yàlla yóbbu na loxob noot gi ci kaw askanam, te tasaare na leen ni ay jaam yuñu jàpp ci biir xeeti réew yi. Ci njàqare, ñu bare ci ñoom tuub nañu seen bàkkaar yi, te seet nañu Boroom bi. Noonu, gannaaw ñu tasaaroo ci biir réewi xeeti ñi dul Yàlla, siiwal nañu xam-xamu Yàlla ju dëgg ji.”

“Ci bés bi, Yàlla woote na ay mbooloom jaamam, ni Mu woote woon Israayil gu mag ga, ngir ñu taxaw mel ni leer ci suuf si. Jaarale ko ci raxas bu kàttan bu dëgg gi,—ndigali malaaka bu njëkk bi, ñaareel bi, ak ñetteel bi,—Mu beral nit ñi ci diggante kërki yi ak àddina, ngir indi leen ci jege gu sell ci Moom ci boppam. Def na leen ñu doon ñi yor yoonam, te dénk na leen dëgg yu mag yi ci waxi wax ju jëm ci jamono jii. Ni kàddu yu sell yi ñu dénkoon Israayil gu mag ga, noonu itam loolu mooy wóorug ku sell gu war a jottali àddina.”

“Kàddu yóbbal na ne malaaka bu jëkk bi dina yégle xibaaram ci ‘bépp xeet, ak bépp giir, ak làkk, ak nit ñépp.’ Waaregu malaaka bu ñetteel bi, bi bokk ci benn ndigël bu ñetti xaaj yii, te mooy ndigël bi ngir jamono jii, du gën a tuuti ci yaatuwaayam. Banneex bi ñu bindee ne, ‘Santaane yi Yàlla ak ngëm gi Yeesu,’ war nañu ko yékkati fu kawe. Dooley ndigël bu jëkk bi ak bu ñaareel bi war nañu ko gën a dëgërël ci bu ñetteel bi. Kàddu gi wone na ko ci waxu kàddu ne malaaka buy naaw ci digg asamaan moo koy yégle ak baat bu kawe, te dina jël xelum àddina si.”

“Tiitàange gu gën a ragal wi ñu mas a waxal nit ñi, am na ci yégle bu ñetteelu malaaka bi. Loolu war na ne moy bàkkaar bu metti lool buy wàcce merum Yàlla gu àndul ak yërmande. Waaye nit ñi deesu leen bàyyi ci lëndëm ci mbir mii am solo lool; waarsaal bi jëm ci jaamu rab wi ak nataalam moom, war na ñu ko yégle àddina si balaa ñëwinu àttey Yàlla, ngir ñépp xam lu tax àtte yi di dal, te ñu am wallit ngir récc.” Signs of the Times, January 25, 1910.

Sos ñaari màndarga yi, ngir matal Abakuk saar ñaareel bi, moo doon matal ay waxi yégle yu bari.

Dinaa taxaw ci sama wottu, te teg sama bopp ci kaw kër gu kawe ga, dinaa xool ngir gis li mu may wax, ak li ma war a tontu bu ma yeddalee. Te Boroom bi tontu ma, ne: Bindal peeñ mi, te leerale ko bu baax ci xeer yi, ngir ku ko jàng mën a daw ak moom. Ndaxte peeñ mi am na jamono ju ñu ko sàkkal; waaye ci mujj gi dina wax, te du fen; su yéexee sax, xaaral ko; ndaxte dinga gis ne dina ñëw dëgg-dëgg, du yéex.

Xoolal, kiiru kookam mi nekkul moom jaarul yoonu jub; waaye ku jub, ci ngëmam lay dund. Habakkuk 2:1–4.

Defarug kaarta njàngat yi 1843 ak kaarta njàngat yi 1850, mooyoon matalug yégleb. Jàngat bu baax ci Ndaxtaani Abakuk yi di joxe seede yu bare lool ci loolu. Waaye xët wi nekk ci téereb Abakuk dafay indi benn cër gu am solo ci fànn bii nu nekk ci sunu waxtaan.

« Gis naa ne, tabalu 1843 bi nit ku Boroom bi jiite woon la, te waruñu ko soppi; lim yi nekk nañu ni Mu ko bëggé woon; loxoom dafa nekkoon ci kawam te Mu nëbb benn njuumte ci yenn lim yi, ba kenn mënu ko gis, ba keraake loxoom dindiwoon na. » Early Writings, 74, 75.

Gannaaw 1843, Boroom bi jubbaloona na ñu defaat beneen tëralin, waaye neesoon na ne tëralin bu njëkk bi (1843) warul a soppiku, xanaa ci ndigalu wax ju jóge ci Sellale.

“Gis naa ne dëgg bi war nañu ko leeral ci tabal yi, ne suuf si ak li mu feesal moom Yàlla la, te waruñu ragal yore ay jumptukaay yu soxla ngir leeral ko. Gis naa ne kërtaas gu mag ga Boroom bi moo ko santoon, te benn limu ci moom warul soppeeku ludul ci wax ju jóge ci xelmu yëgle. Gis naa ne lim yi nekk ci kërtaas ga nekkoon nañu ni Yàlla bëggoon ñu nekk, te loxoom dafa doon ci kawam, daan nëbb benn njuumte ci yenn lim yi, ba kenn bañ koo gis ba keraaka loxoom demee.” Spalding and Magan, 2.

Bi mu doon ak Mbokk Nichols (mi sàkkon na kart bu 1850 bi), ci jamono ji mu doon defee kart bi, Sœur White wax na ne gis na kart bu 1850 bi ci Biibël bi.

«Gis naa ne Yàlla nekkoon ci jëfandikoo waajtaay bi ci taal bi ñu siiwaloona jaarale ko ci Mbokk Nichols. Gis naa ne am na yeneen waxu wax ji ci Biibël bi ngir taal bii, te bu taal bii ñu ko jagleel nit ñi Yàlla, su [mu] doy ci kenn, dina doy it ci beneen; te su kenn soxlaa beneen taal bu bees bu ñu nataal ci rëy gu gën a mag, ñépp a ko soxla ni kooy soxla noonu.» Manuscript Releases, volume 13, 359.

Abakuk dafa sant ne: “Bindal gis gi, te leer ko ci tabal yi.” Ñaari tabal yi ci Abakuk dañoo nekkoon misaal kóllëreg bi Yàlla fas ak Adventism ba mu leen defal woon ay dencukaayi ay waxam-yëgleem, ni mu ko defee ba mu dugg ci kóllëre ak Israayil gu yàgg ga, jox leen ñaari tabali yoon wi ak sas wi ñuy dencukaayi yoon wi. Waaye Abakuk màggal na ñaari xeeti jaamu-kat yu aju ci tabal yi, yi war a leeral gis gi. Benn xeet mooy ñi seen “ruu daldi réy ci kaw” te “jubulwul”; te beneen xeet mooy ñi ñuy wax “aaji jub ji,” moom mi “dina dund ci ngëmam.”

Nekkali Abakuk day wone ne, ñi ñu justifee dañuy dund ci ngëm gu sukkandiku ci Kàddug yonent bi, ni ko ñaari xàjja yi di tegtal; ba tax na, ñi ñuul justifee dañu bañ tambaliy Adàntism bi. Li ma bëgg a wax moo sukkandiku ci benn xolal bu nu seetoon lu yàggatul. Mu ne:

“Waaye mbir yu mel ni kër Yàlla ga, ci jokkoo ak 2300 fan yi, ak santaane yi Yàlla ak ngëm gi ci Yeesu, dañoo yépp mat ngir leeral yëngu-yëngu Advent bi weesu te wone nu taxaw léegi, dëgëral ngëm gi ñi di sikk, te jox wóor ci jamono jëkkër ju tedd ji. Loolu laa gis yoon yu bari ne moo nekkoon mbir yi gën a am solo yi yonnet yi war a sax ci.” Early Writings, 63.

Nanu noonu naat la ñenti dëgg yii yépp; kërug sell gi, 2300 fan yi, ndigali Yàlla yi ak ngëmug Yeesu. Denc nañu ñenti dëgg yooñu ci biir xeetu dëgg biñu wax ne “ñu ko waajal bu mat ngir leeral yëngu-yëngu Advent bu jëkk ba te won sunu taxawaayu tey.” Xeetu dëgg boobu mooy “sàrtu jëkk a tudd,” mooy màndargay Alpha ak Omega, te mooy itam xeetu dëgg bi, ndaxte kàddug “dëgg” dafa yor benn màndarga ak ñenti dëgg yi yépp, yiñu tudd ne “dëgg jamono jii,” te ñu ko defe woon ngir leeral tambaliinu Adventism.

Bu kenn dara, lii di tekki baat bi ñu tekki ne “dëgg” bi nuy seet, mooy taxawaayu xibaar bu baax bu ba faaw, te mooy itam taxawaayu bataaxal bu mujj bi di waare, te mooy taxawaayu yégleb malaaka bu ñetteel bi, te mooy benn cér gu mag ci Peeñug Yeesu Kirist.

Bataaxal artu mujj, bi ñu teewal ni mooy Ndégalu Yeesu Kirist ci ñetti aaya yu njëkk yi ci kàddoog Pexe gu njëkk, dees na ko seedeelaat ñaareel yoon ci mujju Pexe. Mujju Pexe di seede ci aaya yu njëkk yi ci Kóllère gu Yàlla gu Yàgg ga, te itam ci aaya yu mujj yi ci Kóllère gu Yàlla gu Yàgg ga. Ak ñenti njort yooyu, su ñuy jëfandikoo sàrtu Yàlla bu teggee rëdd-u waxu yëgle ci kaw beneen rëdd-u waxu yëgle, manees na xalaat ne bataaxal artu mujj mi jëm na ci diggante gi nekk entre Bindkat bi ak mbindéefam yi. Jëm na ci kàttanam ci bind. Jëm na ci naka la kàttanam ci bind di jottali ci mbooloom. Jëm na ci melokaanu Yàlla buy won ne mujja gi bokk na ak njàlbéen ga. Mooy bataaxal buy agsi lu jiitu tëjugo xelal àtte, te lu ëpp sax. Bu ñu ko seetee benn, mooy ci kàttanu Yàlla ci bind! Te njëkk a fàttali kàttanam ci bind mooy ci njàlbéenu Génèse benn, dale ci aaya bu njëkk ba ci Génèse ñaareelu xëtu, aaya bu ñett.

Ca njàlbéen ga, Yàlla bind asamaan ak suuf. Te suuf si amul woon melokaan, te neen la woon; lëndëm nag dafa nekkoon ci kanamu xóot ga. Te Xelu Yàlla doon wër ci kanamu ndox yi.

Te Yàlla ne: «Na leer am.» Te leer am. Te Yàlla gis ne leer ga baax na; te Yàlla weesoo leer ga ak lëndëm gi. Te Yàlla tudde leer ga Bëccëg, te lëndëm gi mu tudde Guddi. Noonu ngoon jot, suba jot, fekk bés bu njëkk ba.

Yàlla ne wax ne: «Na am jawwu asamaan ci biir ndox yi, te na xàjjal ndox yi ak ndox yi.» Noonu Yàlla sàkk jawwu asamaan, te mu xàjjal ndox yi yaa nekkoon suuf jawwu asamaan ak ndox yi yaa nekkoon kaw jawwu asamaan; te noonu la deme. Te Yàlla tudde jawwu asamaan bi “Asamaan.” Gudd gi ak suba si mooyoon ñaareelu bés.

Yàlla ne wax ne: «Na ndox yi nekk suuf asamaan bi ñu dajale ci benn barab, te suuf su wow set;» te mu am noonu. Yàlla tudde suuf su wow set “Suuf”; te booleb ndox ya mu tudde ko “Géej yi”; te Yàlla gis ne baax na. Yàlla ne: «Na suuf si saxal ñax, garab gu meñ seed, ak garab gu meñ meññent, di jur meññent ci seen xeetu, te seen pepp nekk ci moom, ci kaw suuf si;» te mu am noonu. Suuf si saxal ñax, ak garab gu meñ seed ci seen xeetu, ak garab gu jur meññent, te seen pepp nekk ci moom, ci seen xeetu; te Yàlla gis ne baax na. Noonu ngoon ak suba doon ñetteelu bés ba.

Yàlla ne: «Na am ay leer yi ci kaw asamaan, ngir séddoo bëccëg ak guddi; te nañu doon màndarga, ay jamono, ay fan ak ay at. Te nañu doon ay leer ci kaw asamaan ngir leeral suuf si.» Te noonu la nekkoon. Yàlla bind ñaari leer yu mag; leer gu gën a mag ngir nguur bëccëg bi, ak leer gu gën a tuuti ngir nguur guddi gi; bind na itam biddéew yi. Yàlla teg leen ci kaw asamaan ngir leeral suuf si, ak ngir nguur ci kaw bëccëg ak ci kaw guddi, ak ngir séddoo leer ak lëndëm; te Yàlla gis ne loolu baax na. Te ngoon ak suba moo doon bés suba ñeenteel ba.

Yàlla ne: «Na ndox yi jur lu barey mbind mi doy waar te am dund, ak picc yi di naaw ci kaw suuf, ci biir asamaan bu yaatu.» Noonu Yàlla sàkk jën yu mag yi, ak bépp mbind mu dund te di waar, mi ndox yi jur lu bare ci seeni xeet, ak bépp picc bu am laaf ci seen xeet; te Yàlla gis ne baax na. Yàlla barkeel leen, ne: «Na ngeen jur, yokku, feesal ndox yi ci géj yi, te na picc yi

yokku ci suuf.» Noonu ngoon jot, suba fekk; loolu moo doon bésu juróomeel baat.

Yàlla ne wax ne: «Na suuf si jur mbindeef yu dund mel ni seen xeetu, jur gi, ak yu crawl-crawl, ak rab yi ci suuf si, ku nekk mel ni sa xeet.» Te noonu la nekkoon. Yàlla bind na rab yi ci suuf si, ku nekk mel ni sa xeet, ak jur yi, ku nekk mel ni seen xeet, ak lépp lu crawl-crawl ci suuf si, ku nekk mel ni sa xeet; te Yàlla gis ne baax na. Yàlla ne: «Na nu bind nit ci sunu nataal, ci sunu melokaan; nañu am sañ-sañ ci jën yi ci géeg gi, ak picc yi ci asamaan si, ak jur yi, ak suuf sépp, ak bépp mbindeef mu crawl-crawl ci suuf si.» Noonu Yàlla bind nit ci nataalam; ci nataalu Yàlla la ko binde; góor ak jigéen la leen binde. Te Yàlla barkeel leen, Yàlla ne leen: «Na ngeen jur, yokku, feesal suuf si, noot ko; te amleen sañ-sañ ci jën yi ci géeg gi, ak ci picc yi ci asamaan si, ak ci bépp mbindeef mu dund tey dox ci kaw suuf si.» Yàlla ne: «Xoolleen, jox naa leen bépp gancax gu am peppu, gi nekk ci kow suuf sépp, ak bépp garab gu am meññent, gu meññentam am peppu; loolu dina doon seen lekk. Te bépp rab bu nekk ci suuf si, ak bépp picc bu nekk ci asamaan si, ak bépp mbindeef mu crawl-crawl ci suuf si, bi dund nekk ci moom, jox naa ko bépp gancax gu verde ngir mu nekkam lekk.» Te noonu la nekkoon. Yàlla gis lépp lu mu bindoon, te xoolal, baax lool na. Ngonee te bëccëg, loolu moo nekkoon bésu juróom-benni bi. Noonu la asamaan ak suuf ag addina seen mboolem mbooloo ji matse. Ci bésu juróom-ñaareel bi, Yàlla jeexal na liggéey bi mu defoon; te nopp na ci bésu juróom-ñaareel bi, ba noppi ci bépp liggéey bi mu defoon. Yàlla barkeel na bésu juróom-ñaareel bi, sellal ko, ndaxte ci moom la noppee woon ci bépp liggéey bi Yàlla bind te def. Njëlbeen 1:1–2:3.

Aaya yi jiitu yi weesu di firndeel seede bu mat ci mbind mi yépp, di xamle ne kàddu Yàlla am na doole ju man a bind.

Na suuf si yépp ragal nañu Boroom bi; ñépp a dëkk ci addina tiitlu nañu ko. Ndaxte moom waxoon, ba loolu am; santaane na, ba loolu taxaw bu wér. Saboor 33:8, 9.

Doole ju bind tegg aduna mooy la Almasi di jëfandikoo ngir soppi nit ñi.

“Doomu bind dëkk yi ci njälbéen ga nekk ci Kàddug Yàlla la. Kàddu googu di joxe kàttan; mooy jur dund. Bépp ndigal ab dig la; su ko bëgg-bëgg gi nangu, te ruu gi daldi ko jàpp ci biir, mu indil moom dundug Ki dul jeex. Mu soppi mbind mi, te delloo bindaat ruu gi ci melow Yàlla.

“Dund gi ñuy jox noonu, noonu it lañuy ko dundal. ‘Nit dina dund ci bépp kàddu gu génn ci gémmini Yàlla’ (Matthew 4:4).” Education, 126.

Peeñu Yeesu Kirist mi di wone ni Kàddug Yàlla di jaar ba jot ci nit ñi. Mu jóge ci Baay bi, jëm ci Doom ji, jëm ci malaaka bi, ba ca yonent bi miy bind ko di ko yónnée ci mbooloy igles yi. Njàngale jottale gi ñu tëral ci njälbéen ak ci mujjug téereb Peeñ mi, wonees na itam ci eskale Yákóob ga, ak malaaka yi di yéeg di wàcc ci eskale ga. Wonees na ko itam ci ñaari tàndarma yu wurus yi ci Sekarya, yiy indi diwlin ji dugal ko ci kër gu sell gi. Njàngale jottale bi nekk diggante Yàlla ak nit, mooy benn mbirum waxi Yonent yi ci Biibël, te bataaxal bi ñuy yónnée yore na dooley bind gi sos addina si. Ci njàngale jottale bi ci saar wu njëkk ci Peeñ mi, war na ñu dégg ne bataaxal bi ñu wacce ci igles yi yore na doole ju man a soppi ab Lawodise mu nekk Filadelfiya.

Bu nu xalaat ndax ndoorte walla mujj gu Kàddug Kóllère gu Yàgg ga mbaa gu Bees ga, benn yégle la. Yàlla mi ngi jottali bataaxal bujjuk bu mujj bi, te mu yor dooley bind bu Yàlla bi su dees ko dégg te sàmm ko ci ñi ko dégg. Bataaxal bi di jëfandikoo loolu, dees ko tëral ci framu bu sell bu Alaafa ak Omeega. Ndoorte, digg, ak mujj. Ñetti araf yi ci Ebrë yeeyoo bokk ngir sos baat bi ñuy wax “dégg,” mooy xebaar bu baax bu fàww, te araf ya ak seen tekkiinu, ak baat bi ñuy jur bu ñu leen boolee, dañuy màndargaal ndigal li ak itam Ki nekk Alaafa ak Omeega. Loolu dafa fésal dooley bindam. Ñetti baat yu mujj yi ci nettali bind bi, ku nekk tàmbalee na ak ñetti araf yi, ci toftale bi di defar baat bi ñuy wax “dégg.”

Ñetti kàddu yi ñuy mujjal nettali bindug mbind mi, tàmbalee nañu ak ñetti araf yi, te boolees leen di sos baat bi ñuy wax “dégg.” Ñetti kàddu yu mujj yi ci aaya bi tàmbalee nañu ci araf yi ⚡ (Aleph), Ⓜ (Mem), ak Ⓣ (Tav), ci toftale woowu. Ñetti kàddu yooyu tekki nañu “Yàlla,” “bind,” ak “defar.” Ñetti kàddu yooyu itam, ku nekk ci ñoom, tàmbalee na ak araf yi ⚡ (Aleph), Ⓜ (Mem), ak Ⓣ (Tav), ci toftale woowu; loolu gën a dëggal matug mbind mi ak jaar-jaaram bu waajal. Melokaanu toppandoo bii, ay waa xalaat yu Yawut seetlu nañu ko ni mu mel nekk jëfandikookat bu neex ci làkku Ebraayik ba.

Nettali mbind mi tàmbalee ak baat yii: “ca njàlbéen ga,” te mu jeexee ak ñetti baat yu tegtal Alpha ak Omega, njàlbéen ak muj gi, ki jëkk ak ki mujj. Kàttanu bind gi ñu melal ci seede bu Njèlbéen bi tàmbalee te mu jeexee ak màndarga ju taalibe kàddu ju yéeme ji.

Njèkkalug mbir mi ëpp luy tekki luy mujj mooy li yonent bi Yowaana wonee xelam ba, ci bi mu doon bind li nekkoon booba, dafa doon benn yoon bind itam li di ñëw.

Bataaxal artu bu mujj bi ci mbindum yéglekat Eliya, ni ko tegtalee ci jeexital Kóllère Gu Yàgg ga, dafay xamle benn doxalin yéglekat bu benn bi, ci wàllu jafe-jafe yoonu Dibeer bi ak juróom-ñaari musiba yu mujj yi ngir dikk.

“Yoonu wax jiitu” ak lépp lu mu diirël mooy “sàrti bi” bi ñuy tëj “dégg gu présent” ci biir. Sàrti boobu mooy “yoonu wax jiitu,” te moom itam mooy benn ci melokaan yi Yàlla ame.

Ci téereb Daniel, miy mel ni mujjug Adventisme, ak ci téereb Révélation, miy mel ni mujjug Adventisme, nu gis ay méngoo yu yéeme bu nu ko xoolée ak pexe bu nekk ci ne, ki jëkk day leeral ki mujj. Téereb Daniel di joxe benn melokaanu Yeesu bi mu jëfandikoo turu Palmoni, muy tekki: wa ñuy waññi limu kumpa yi ci yém. Daniel itam di xamale Yeesu ni Mikael, saraxalekat bu mag bi. Yowaana dees na ko jëfandikoo ngir def li Daniel def, te moom di xamale, du sang bi ci xisaab, mbaa jiitekatub malaaka yi, waaye sang bi ci làkk. Bu nu seetee Yeesu ni sang bu aalfabe bi, war na nu fàttaliku Sabóor 119, sarax bu gëna yàgg ci Biibël bi.

Psaumes 119 mooy woyu alifbe gu aar yuñ tēnk ci ay aaya yu nekk juróom-ñett, maanaam ne benn bataaxal moo jiitu ci aaya yu juróom-ñett yi nekk ci benn wàll. Alifbe ebrëw bi am na ñaar-fukk ak ñaar i bataaxal, moo tax am na ñaar-fukk ak ñaar i xaaj yu nekk juróom-ñett aaya. Bés bu nekk ci xaaj boobu dafay tàmbali ak bataaxal bi ci toftale alifbe bi, te gannaaw loolu, ku nekk ci juróom-ñett aaya yi ñu jagleel bataaxal boobu, dafay tàmbali ak bataaxal boobu. Bataaxal bu nekk am na juróom-ñett aaya; kon juróom-ñett aaya yēs ñaar-fukk ak ñaar i bataaxal yi ci alifbe ebrëw

bi, muy témeér ak juróom-ñaar-fukk ak juróom-benn i xët. Psaam bi di fësal déggal Yàlla, miy Yàlla bu tegu ci tëralin ak ndigël (moo tax am njubbte ak waajal woowu ci melokaanam), waaye du Yàlla bu jaaxle ak yàqute.

Benn mbir mu am solo yu am ci Kàddug Yàlla mooy dëgg gu xóot ne Kàddug Yàlla doy na lépp. Am na juróom-ñett i baat yu wuute yu ñuy jëfandikoo ci biir Sabóor bi ngir wax ci Kàddug Yàlla: yoonu, seede yi, ndigël yi, sàrt yi, santaane yi, àtte yi, kàddu, ak dogal yi. Ci bëgg-bëgg ay aaya yi bëpp, dees na fa wax ci Kàddug Yàlla. Sabóor 119 dafa dëggal du woon rekk jikkoo yi Mbind mi sell mi, waaye itam dafa dëggal ne Kàddug Yàlla day wone jikkoo ju Yàlla Moom ci boppam. Seetleen mbir yii ci jikkoo yu Yàlla yu ñu tëral ci Sabóor 119:

1. Njub (ayaat yi 7, 62, 75, 106, 123, 138, 144, 160, 164, 172)
2. Kóllëre (sarax 42)
3. Dëgg-dëgg gi (ay aaya 43, 142, 151, 160)
4. Takku (sarax 86)
5. Soppikuwul (saar 89)
6. Baaxug Yàlla gi dul jeex (ayas 90, 152)
7. Leer (sarax 105)
8. Sellal (saar 140)

Sabóor bi ubbeeku ak ñaari barkeel. “Ku barkeel” mooy ñiy dox ci yoon yu amul benn sikk, ñiy dund ci wàll yoonu Yàlla, ñiy sàmm ay ndigalam te di ko seet ak seen xol bëpp. Lii la nuy jàng ci bii Sabóor bu màgg. Kàddug Yàlla doy na ngir def nu ñu xam te am xel, yar nu ci njub, te waajal nu ngir bëpp jëf ju baax (2 Timothy 3:15–17).

Ci dëgg la, Sabóor 119 bokk na ci benn mbir bu bari di xalaat te ba tey amul njub gu mat ci àddina ju diine. Mbir mi mooy xam ban aaya mooy aaya bu digg bi ci Biibël, ak ban saar mooy saar bu digg bi ci Biibël. Su ngeen seetee ci internet, dangeen gis waxtaan yu bare yu nekk ci wér-gu-yaram yu wuute, muy sukkandiku ci ban Biibël ngay jëfandikoo, ak yeneen yu mel noonu. Jafe-jafe bi nekk ci bëpp taxawaay ci werante boobu mooy ne tekkiinu “digg” bi ci Biibël, muy aaya walla saar, war na ko faral di teg ki bind Biibël bi, du nit ku koy jàng walla kuy xool ci moom ngir seet ay nangu.

Biibël bi jàngale ne lépp am na njàlbéen ak mujj. Lépp am na jamonoam.

Lépp lu nekk am na jamono, te mbir mu nekk ci suuf sa asamaan di muur am na waxtoom: waxtu juddu ak waxtu dee; waxtu jëmbat ak waxtu root liñ jëmbat. Ecclesiastes 3:1, 2.

Am na ñu juddoo, am itam na nañu dee, waaye am na itam dund gi ame ci diggante tàmbali ak jeexital sunuy dund. Juddug bi ab waxtu wu gàtt la, ni noonu dee itam. Dund gi mooy diggante bi, te ci yawwu gi ñu dund, li ci aju ci jaar-jaar ak nettali mbaa taarix moo gën a bari ba muy laaj waxtu woowu ñu juddoo ak waxtu woowu ñu dee.

Digg bi ci nekkin “sàrtu jëfandikoo bu njëkk” bi, ci ëpp, am na seede yu gën a bari wooju bu njëkk ak bu mujj. Ñu wut benn aaya walla benn xaaj ci Biibël bi te teg ko ni mooy digg bi, loolu mooy bàyyi ci wet seede yu Mbind mi, doonte sax tambali ak mujj daan nañu nekk ci melokaanu ay bérab yu jamono; waaye digg bi, ci ëpp, mooy ab diirub jamono. Ndaxte tambali bi, mujj bi ak digg bi dinañu déggoo ak seen bopp; waaye yoon wu bari, benn markeeru yoon wii ci mujj mi mooy lu jublu ak tambali bi.

Yeesu wax na ne Yaxya miy Mbëtiis mooy Eliya, te ñoom ñaar ñépp dañuy won benn tegteb xew-xew yu yonent yi; waaye Eliya, jigéen ju bon (Yeesabel) dafa ko bundxataloon, di seet a téj ko kaso ak rey ko, waaye masul koo def. Yaxya, mi doon misaal Eliya, itam jigéen ju bon (Eroodiyas) dafa ko seet a téj kaso ak rey ko, te def na ko. Eliya ak Yaxya ay misaal yu ñu man a wecee lañu, waaye am nañu ay melokaan yu yonent yoo xam ne yu jubbante lañu ak seen yu wuute; teewul noonu, dañuy àndandoo. Eliya deewul woon, Yaxya dee na. Xam ne ay mandarga yu yonent yu méngoo ci seen alimaña often dañuy nekk yu jubbante moo may ñi bëgg gis xam ne diggante Biibël bi mooy Sabóor 118.

Bu nu jëfandikoo sart bu njëkk a faral di ko tekke ni nu koy define, danuy gis ne ndoorte diggu Biibël bi mooy Sabóor 117, ci gàtt gu ëpp ci ay saar yi nekk ci Biibël bi, te mu am ñaari aaya rekk. Saar 118 moo ko topp, te mooy saar bu diggu Biibël bi; te saar 119 topp na saar 118, te mooy saar bu gën a yàgg ci Biibël bi, te mooy mujju diggu Biibël bi. Boroom xam-xamu làkk bu yéeme bii fàttali na ndoorte bi ak saar bu gàtt bi, ba noppi mu fàttali mujje bi ak saar bu gën a yàgg bi. Ñooñar lañu yu juuyoo. Ndoorte bi mooy pepp bi, te mujje bi mooy fa garab gi mat sëkk di sax, fa seede yi yépp yu nekk ci digg bi lëkkaloo. Xoolleen Sabóor 117.

Màggalil Boroom bi, yéen xeeti réew yépp; cantleen ndamalam, yéen xeet yépp. Ndaxte yërmandeem gu baax gi mag na ci sunu kaw; te dëgg Boroom bi sax na ba fàww. Màggalil Boroom bi. Sabóor 117:1, 2.

Kàddu gi nu di xalaat, bi ñu tabax ak ñetti araf, ñu tekki ko ne “dëgg” ci saar ñaareel ba, te mu daannde ndoorte diggante Biibël bi, (diggante Biibël bi di Sabóor 117–119). Jeexitalu diggante boobu mooy Sabóor 119. Sabóor 118 mooy diggante diggante ba. Sabóor 118 nekk na ci diggante saar bi gëna gàtt ak saar bi gëna gudd ci Biibël bi, te saar bi gëna gàtt, mi di ndoorte, day wone kàddu gi “dëgg”, gi ñu bind ak ñetti araf yu daannde ñetti yéeg-yéeg yi ci xebaar bu baax bu ba fàww, te ñoom lañuy tërël ngir xam dëgg gi. Tërël bi di jëfiñ wi daannde jikko Yu Krist mooy Alfa ak Omega.

Jeexital bi ci digg ba, te mooy sarax 119, ab acrostiche alfabee la yuñu teg ci diggu Biibël bi ngir xamle bu baax lool mbind mi ci làkk. Ñeenti yoon ci sarax 119 baat bi benn rekk lañu tekki ni dëgg.

Te duggal kàddug dëgg bi ci sama gémmin ba noppi; ndaxte maa ngi yaakaar ci say àtte. Wax jii 43.

Sa njub, yoon gu sax ba fàww la, te sa yoon mooy dëgg gi. Ayóoyu 142.

Yow, Boroom bi, yaa ngi jege; te sa ndigël yépp dëgg la. Aaya 151.

Sa kàddugg Yàlla dëgg la tàmbali ca njàlbéen ga; te bépp ci say àtte yu jub di sax ba fàww.
Sarax 160.

Dëgg gi nekk ci ay kàddu yii mooy ab sàrtu waxu Yàlla ci yeneen, buy xàmmee mujj gi dale ko ca njàlbéen ga, te dëgg gi nekk ci ay kàddu yii mooy ne Alpha ak Omega teg na ay màndargaam ci diggu Biibël bi, ni Mu ko defee ci njàlbéen ak ci mujj. Màndargay Ki jëkk ak Ki mujj mooy “jàngoro” bi ngir wone bataaxalub artu bu mujj bi ci ñetteel malaaka bi. Mùjj ci digg ba dafa ëmb ñeenti kàddu yu jëfandikoo baat bi ñu tekki ne “dëgg,” doonte ne ñetteelu tegtal ba ñu ko tekki rekk ne “dëgg.” Mùjj mujj ci ñeenti kàddu yooyu mooy wone ne “ca njàlbéen ga,” baat ba mooy “dëgg.”

Ci njàlbéen ci nettali bindug Mbindi Mi nekk ci Njàlbéen 1 ak 2, baat bi “dëgg” doonte binduñu ko ci yoon wu jub, waaye dañu koy tektal ci ñetti baat yu mujj yi ci nettali bindug Mbindi Mi, ndaxte kenn ku nekk ci yooyu baat tambalee na ak araf yi, ci toftaleem, yu sos baat bi “dëgg.” Ci njàlbéen amoon na Kàddu gi, te moom lañu jaarale bind lépp, te seedeu bindug Mbindi mi nekk ci Njàlbéen tàmbalee na ak baat yi, “Ci njàlbéen,” te mu jeex ak ñetti baat yu tektal dëgg yi ànd ak benn jikko ju Kirist, ji ci Esayi ñu faramfàcce ni mooy firndeel ne Moom rekk mooy Yàlla ji kenn yeneen boddul.

Diggante Biibël bi (Sabóor yi 117–119) tambalee ci sarax 117 ak wax dëgg bi ne njàlbéen day tegtal mujj gi, jaarale ko ci jëfandikoo baat bi “dëgg.” Baat boobu sosna ko ñetti araf yu tegtal xebaar bu baax bu fàww ak yëgle yi ñetti malaaka yi, te muy wone itam mujjug nettali bind gi. Mujjug diggante Biibël bi mooy wone alifbe yi nga xam ne taalif kat bu yéem bi sos na leen ngir saxal xam-xam ne li ñu di leeral léegi ci mbiram jikkoom, dëgg na ak li melokaanu baat bi “peñu” di tekki; ndaxte Peñug Yeesu Kirist mooy benn yëgle bu ñu def ngir wone benn wàllu jikkoo Kirist ji ba léegi kenn xamul woon bu baax, su fekke sax am na ku ko xamoon. Peñu gi ànd na ak yooni nettali kóllëre yi, ndaxte nettali kóllëre dafay ëmb firnde yu jëm ci cofeel Yàlla ngir feeñal boppam jaarale ko ci tur yi, bi Nettaliam di ubbeeku.

“Dogal yu mag yi ci yoon wi, yi bodd ci nekkinu Yàlla ci boppam, dañoo fees ci kàddu yi Kirist waxoon ca tundu ba. Ku ci tabax, mooy tabax ci Kirist, Doju jamono yi yépp. Bu nu nanguyee Kàddu gi, nu ngi nangu Kirist. Te ñi di nangu noonu i kàddoom rekk a di tabax ci moom. ‘Kenn manul samp beneen fondamaa bu dul bi ñu samp ba noppi, mooy Yeesu Kirist.’ 1 Corinthians 3:11. ‘Amul benn tur wu dul moomu ci suufu asamaan, wu ñu jox nit ñi, ci bi nu war a mucchoo.’ Acts 4:12. Kirist, Kàddu gi, kàttanug Yàlla gi ñu xam ko,—woney dundam, yoonam, mbëggeelam, dundam,—moom rekk mooy fondamaa bi nu man a tabax ci xarakter bu dina sax.” Mount of Blessings, 148.

Am nañu ci dëgg gii lu bare lool ñuy soxla yokk ci wax, waaye fii lanu koy yem.